

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
 Pe un an . . . . . 2 fl. (4 coroane).
 Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. (2 coroane).
 Pentru România 10 lei anual.
 Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
 se primesc în biroul administrațiunii (strada
 Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
 Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr
 a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

La oprirea conferenței.

Mai este oare dreptate în țeara aceasta? Mai poate-se vorbi la noi despre drepturile firești și naționale, scrise în lege, ale popoarelor cari alcătuiesc statul nostru?

Aceste întrebări ni le-am pus, când ni-a venit vestea, că stăpânirea din nou a oprit ținerea conferenței naționale. Și răspunsul n'a putut și nu poate fi altul, decât că: *nu*, pentru noi popoarele suse stăpânirii ungurești dreptul și dreptatea sunt călcate în picioare și în locul lor s'a înstăpânit volnicia și nedreptatea.

Conferența națională, pentru care s'au făcut pregătiri frumoase în toate părțile românești, a fost oprită în o vreme, când se fac alegerile pentru dieta țerii. În vremea aceasta, după-cum sună legea, alegătorilor le este iertat a se aduna, a-și face partide și a-și hotărî ținuta, după-cum o cere binele și starea lor.

Numai nouă, *ca Români nu este iertat aceasta* nici acum.

Numai noi suntem puși afară de lege, în numele căreia suntem împede-cați în toate lucrările noastre.

Legea de naționalitate recunoaște, că în Ungaria sunt *naționalități sau popoare deosebite*, între cari suntem și noi Români; *legea de alegeri* spune, că pe vremea alegerilor alegătorii au drept se-și face *partide* și totuși stăpânirea ne oprește a ne aduna și a ne grupa în

partid, zicând, că nu poate suferi adunarea sau *gruparea alegătorilor* în partid *după naționalitate!*

Aceasta e o scornitură, pentru care s'a oprit conferența și câteva adunări din cercuri ale alegătorilor români. A doua e, că cercurilor nu le este iertat a-și trimite bărbați de încredere, — un lucru, care nu este oprit prin nici o lege.

Așa se țin la noi legile din partea stăpânirii, așa se observă drepturile popoarelor, cari în ori-ce țeară sunt sfinte și prețuite mai presus de toate!

Eată pentru-ce trebuie să spunem în fața lumii și de jos, unde suntem loviți, să strigăm stăpânirii ungurești: *pentru noi nu este dreptate în țeara aceasta, nu este nici drept firese, nici drept național, toate le-ați călcat în picioare!*

Și pentru-ce această urgie? Pentru-că nu ne înhamăm la carul, plin de mârșă-venii și de stricăciune al guvernului, pentru-că nu ne punem în slujba maghiarării, pentru-că *voim să rămânem și să trăim ca Români!*

Să nu gândească însă aceia, pe cari soartea i-a pus azi în fruntea țerii, că volnicile și fărâdelegile lor față de noi, ne vor aduce la desnădejduire și la pierderea curagiului! Departe, foarte departe stăm de aceasta!

Da, este adevărat, că suntem scârbiți și măhniți până în adâncul sufletului nostru, când ne vedem huiduiți și jigniți în înaintarea noastră; suntem adânc

măhniți, pentru-că noi ne facem cum se cuvine datoria față de patrie, ear' în schimb pentru jertfele noastre de bani și de sânge, suntem tractați ca niște fii mașteri ai patriei.

Desnădejduirea însă nu este în firea Românului, ear' dorul de luptă, dorul de lucrare și-l-a arătat chiar acum, căci la invitarea presidentului, alegătorii s'au adunat în toate părțile, s'au organizat și și-au ales bărbați de încredere.

Chiar și prin aceasta am arătat, că de opreliștea stăpânirii nu ne pasă. Guvernul poate să ne desfacă partidul, poate să zică, că nu ne recunoaște ca popor, cu drepturi naționale: noi nu ne plecăm și-i spunem sus și tare, *că suntem și vom fi și mai departe, ca partid, că ținem la drepturile noastre* și ne vom folosi de ori-ce privilegiu legal de a ne arăta ca Români și a ne pretinde drepturile.

Să ținem strins la scumpa noastră națiune, la biserică și școală și atunci Dumnezeuul părinților nostri ne va ajuta.

Oprirea conferenței. Conferența națională a fost oprită de către primarul Sibiiului — firește la porunca ministrului — prin o scrisoare, care s'a predat dlui president Dr. Rațiu, Joi, în 22 Oct. În scrisoarea aceasta se spun și pricinile opreliștii, cari ar fi următoarele două:

1. Alegătorii chemați la adunare să grupează nu după cercuri de alegere, ci *după naționalitate*, ceea-ce nu e iertat, și s'a spus

FOIȚA.

Poesii populare.

Din Fildul-de-jos, culese de *Teofil Moldovan* june econom.

Frunză verde-n tău sărat
 Dragu-mi badea buzat
 Când e pe la sărutat,
 Când sărută, face jap,
 Cum a-i da cu-n par în gard,
 Când sărută încă tună
 Cum a-i da cu-n par în tină.

Sărută-mă bade-n dinți
 De buze să nu te-atingi,
 Buzele-s unse cu miere
 Și-i muri de dor de ele,
 Buzele-s flori de bujor
 Și-i muri de dorul lor.

Avut-am o cărarușe,
 Până la mândra la ușe,
 S'au aflat un blăstemat
 Cărarușă a nfundat,

Tot cu spini și cu nuiete,
 Supărare mândrii mele,
 Da-i și supărarea mea,
 Că nu *pociu mere* la ea.

Frunză verde trei alune,
 Luați ficiori sama bine,
 Ca să nu faceți ca mine,
 Că eu când m'am însurat,
 N'am *cotat* că ce-am luat
 Am luat *neuerătură*,
 Rea de lucru, rea de gură,
 Da mică cât o alună
 Și de somn fi foarte bună.

Ia tu lele sama bine,
 Cine vorbește cu tine,
 Un ficior de găzdăcoiu,
 La ochi-i cât un broșcoiu,
 Un ficior de gazdă mic,
 Ochii negrii numa-un pic,
 Ia tu bine sama lele,
 Ia sama să nu te nșele,
 Te-or înșela ochii tăi,
 Și-apoi tu-i plânge cu ei.

Drăguța de astă-vară,
 Mă n'bie s'o iubesc iară,
 Eu i-am spus că nu mi dor,
 Că mi voia să mă n'sor,
 Că mi-ai fost Ieliță dragă,
 Eu i-am fost cerneală neagră.
 Te-am ținut ca om de-al meu
 Eu i-am fost tăciune-n grâu,
 Și te-am ținut ca drăguță
 Și tu te-ai ținut măreață.

Vai lele dragostea noastră,
 Ca și roua de pe coaste,
 Dacă soarele-n călzește.
 Roaua toată se topește.
 Că noi nu ne mai tălnim,
 Numa-n săptămân-odată.
 Și-atunci te ved supărată.
 La o lună ne n'tălnim
 Și atunci ne ciondrănim,
 La o lună și la două,
 Să facem dragoste nouă.

în hârtia primăriei din 11 Maiu c. prin care a fost oprită conferința conchemată pe 3/15 Maiu c.

2. La adunare n'au fost chemați de-a dreptul alegătorii dietali, ci *bărbații de încredere aleși de aceștia*, care e împotriva para-grafului 104 al legii de alegere.

În potriua acestei tălmăciri neadeverate, a legii și încălcării de drept, presidentul nostru *Dr. Rațiu a înaintat recurs.*

Alegerile dietale. Mercuri în 28 Octomvrie s'au început alegerile de deputați pentru dieta Ungariei. În aceasta zi s'au făcut alegeri în 350 de cercuri, ear' celelalte se fac în zilele următoare, până în 6 Noemvrie. Alegerile de acum sânt foarte sgomotoase, mai sgomotoase ca cele de până acum, ba putem să zicem că sânt sângeroase. Încă în zilele de pregătire, înainte de-a se începe alegerea, a curs sânge.

Din partea stăpânirii se fac mari volnicii și fărâdelegi pentru partidul liberal dela putere, se pun diregătorii ca corteși, se pun în mișcare gendarmii, se cumpără cu bani voturile ș. a. Aceasta a cătrănit pe cei din opoziție și de aci vine ferberea și răsvrătirea prin cele mai multe cercuri. Așa e nația asta unguerească, bat-o potopul, numai foc, când e vorbă de benchetui și de întrebarea, care partidă se ajungă mai iute la oalele cu carnea, la — putere. Guvernul, cu jidanii sei, se ține din răspuțeri și ca să fie scutit mai bine, a aflat că e de lipsă să trimită miliție în toate părțile. Astfel neajungându-i miliția din Ungaria, a chemat soldații și de prin orașele Austriei. Din Sibiiu încă s'a dus aproape toată miliția, parte în Săcuime, la Sereda-Ciucului, parte pe Țeara-Oltului.

Așa se fac la noi alegerile, — cum ar zice un posnaș: — *libere, numai cât între baionetele soldaților și gendarmilor!* Halal de alegeri!

Apoi mai e încă ceva, ce ese la iveală la aceste alegeri. Până acuma încă au fost deputați jidani, dar' mai puțini. Acum au pășit în mai multe părți candidații perciunați. Unul din aceștia, cu numele Krausz, a mers pe Țeara-Oltului, să fie ales la Arpaș. Dar' a pățit-o rău dumnealui, că după-cum scriu foile maghiare, oamenii din *Drăguș* ne mai putându-se scăpa de el și de soții lui, — știți d-voastre, Jidanul e ca rîia — le-au răsturnat trăsurile și le-au tras o sfântă de bătaie, încât au fugit toți cu capetele sparte. Gendarmii au pușcat și au rănit pe câțiva oameni, ear' în urmă au eșit miliția prin satele de-acolo.

Eată așa se fac alegerile, în anul milenar al Ungurilor. Facă-și ei de cap, noi Români, ca oameni cinstiți, nu ne amestecăm cu pleava, ci-i lăsăm să meargă pe povrișul păcătos, până vor da „cu capul de gard“.

Mișcarea alegătorilor români.

Deodată cu „Convocarea“ conferinței naționale, s'a trimis presidentilor cluburilor cercuale un circular (scrisoare), prin care sânt rugați a conchema pe alegători la o adunare, spre a alege câte doi bărbați de încredere din fiecare cerc pentru conferință.

Circularul a avut următorul cuprins:

Preastimate Domnule!

Conștiu de datorința ce 'mi-se impune în fața nouelor alegeri dietale, am convocat pe 24 Octomvrie st. n. conferința electorală generală a alegătorilor români din Transilvania și Ungaria, la care vor avé să participe câte doi bărbați de încredere din fiecare cerc electoral.

Vé rog deci, Preastimate Domnule, ca să binevoiți a lua imediat dispozițiile de lipsă, pentru-ca fiecare cerc electoral să-și aleagă și exmită cei doi bărbați de încredere, la conferința convocată.

Sibiiu, 15 Oct. n. 1896.

Dr. Ioan Rațiu.

În urma „Convocării“ și în urma acestui circular Români s'au pus pe lucru, și cu toate-că vremea a fost scurtă, ei s'au adunat aproape în toate cercurile, s'au constituit și au ales bărbații de încredere pentru conferință.

Eată numele acestora, după cercuri:

Cercul *Abrud-Roșia*: Alexandru Filip și Dr. Laurențiu Pop, advocați, suplenți: Dr. Enea Draia adv. și Giurhescu; c. *Alba-Iulia*: Simeon Micu și Nicol. Ivan, prot., suplenți: Mateiu Nicola și Dr. Ioan Marciac, adv.; c. *Ocnă-Sibiului*: Nicol. Cristea, asesor. cons. și Dr. Amos Frâncu, avocat, suplenți: Isaia Popa și Henteș. preoți; *Arad*: Vasile Mangra și Dr. Aurel Suci, suplenți: Petru Truța și Traian Vătan.; *Deva* Alexandru Moldovan sen. și Dr. Alexandru Hossu-Longhin, suplenți: Dr. A. Frâncu; *Hațeg*: Dr. Gavrilă Suci, adv. și Romul Racca preot, supl.: Nicul. Todosie, comerc. și Samoilă Ascilean, proprietar; *Hunedoara*: Francisc Hossu-Longin, adv. și Nicol. Muntean, suplent: Petru Moisin; *Ighiu*: Rubin Pațita, adv. și Nicol. Florescu, propriet., supl.: Ioan Muntean, adv. *Iosășel*: Petru Truța, adv. și Cornel Lazar, preot în Almaș supl. Traian Magier, preot Saturău și Nicul. Dragancea, preot Cif. *Cluj*: cerc I.: Iuliu Coroian și Dr. G. Ilea, adv., supl.: Emer. Pop, adv. cerc II.: Dr. Aurel Isac, adv. și Basil S. Podoabă, dir. de bancă, supl.: Tului Roșescu. *Vintul-de-jos*: Dr. Elie Dăian, red., M. Voilean, suplent: Dr. Vas. Bologa, prof. *Blaj*: Gavriil Pop, canonic și I. Oltean, adv., supl.: Stefan Pop și Crișan. *Dobra*: Avram S. Păcurar, adm. prot. și P. Păcurar, protopop, supl.: Aug. Nicoară. *Dicio-S.-Martin*: Vasile Zehan, adv. și Nic. Todoran, protop., suplenți: Ioan Horșa, adm. prot. în Biia și Iacob Macavei, prot. *Bălăușeri* Flaviu St. Șuluț dela Vidraseu și Dr. Dum. Pop, adv. în Brașov, supl.: Vas. B. Munteșescu și Petru Nirăștean preoți. *Comlos-S.-Ana*: Const. Popoviciu din Comloș și Aug. Beleş din Șimand, suplenți: Ioan Iercan din Șiclău și George Turic din Otlaca. *Sebeșul-săsesc*: Sergiu Medean, adm. prot. și Zevodeiu Murășan, preot. *Medias*: Dr. Ioan Ivan și Racota, supl.: Ioan Moldovan. *Sighișoara*: Onoriu Tilea, ingin. și Demetriu Moldovan, preot, supl.: Sandru. *Cohalm*: Nic. Mircea, prot. și I. Hărșan, adv. *Agnita*: Pompiliu Piso, prot. și Pavel Popescu, supl.: Zah. Ganea. *Turda*: Dr. Ioan Rațiu, president naț., Silvestru Moldovan, redactor. *Vintul-sup*: Iuliu Vlăduț, dir. de bancă și Dr. George Popescu, adv. *Orăștie*: Dr. Ioan Mihu, adv. și Dr. Aurel Muntean, adv. supl.: Dr. Silviu Moldovan și Aurel Barcian. *Huedin*: Ioan Pop, prot. Morlaca, Florian Hajdeu, din Sebeș. *Făgăraș*: Vasile Raț, vicar și Iuliu Dan, prot. *Arpaș*: căpitanul Stanciu, Dr. Șenchea, adv. supl.: I. Borzea, preot și Chiornă. *Cristian-Seliște*: Dr. Lăviu Leményi, Dr. Nic. Maier, prot., supl. N. Calefar și Petru Iuga sen. *Fibău*: Giurca, adv. Teofil Dragomir. *Baia-mare*: Dr. Cornel Diaconovich, Teod. V. Păcătan, redact. *Tinca*: Dr. Iustin Pop din Tinca și Nestor Porumb din Tulea. *Bistrița*: Dr. Dem. Ciuta, Dr. G. Tripon, adv. *Năsăud*: vicarul Dr. Pop și Ger. Domide. *Moravița*: Dr. Nic. Popoviciu, Avram Corcea, preot. *Cămpeni*: Dr. Petru Șpan, prof. și Dr. Zosim Chirtop, adv. *Baia-de-criș*: Vasile Dămian, prot. și Teodor Pop, avocat, suplenți: G. Drăgan și Gerasim Candrea, adv. *Șiria*: Dr. Iacob Hotăran, adv. și I. Morariu, preot în Magierat. *Cehul-Selagiului*: George Pop de Băsești și Petru Pop preot, suplenți: Demetriu Suci, adv. și Vasile Pop propriet.

Afară de aceasta au mai fost convocate adunări și în alte cercuri, cari însă au fost oprite de poliție, la porunca stăpânirii. Astfel nu s'au putut ține adunări în *Brașov* (oraș și comitat) apoi în *Sibiiu* (cercul I. și II.), *No-crich* și *Cisnădie*, precum și în comitatul *Solnoc-Dobâca*, unde nu s'a oprit adunarea alegătorilor, dar' comisariul de poliție nu le-a dat voe să se aleagă bărbați de încredere pentru conferințe.

Credem, că și în cercurile, unde până acum nu s'au ținut adunări, se vor ține în vremea, în care se fac alegerile pentru dietă. Astfel s'a ținut o adunare în *Șiria*, unde s'au ales bărbați de încredere pentru viitoarea conferință și s'a protestat împotriva măsurii de opreliște a conferinței naționale, convocată pe 24 Oct. n.

Despre contracte.

Contract se numește actul (scrisoarea) legat între două părți, în scopul, ca tocmeala făcută între ele să nu se poată schimba ori strica mai mult. Contractul se poate lega *cu vorba și în scris*, și leagă de o potrivă și cu asemenea putere, pe amândouă părțile. Când e vorba de lucruri mai mici și *mișcătoare*, contractul se leagă cu vorba, între martori. Pentru a cumpăra o păreche de boi, spre pildă nu e lipsă de contract *scris*, ci e destul a face tocmeala cu vînzătorul, a-i da parola și arvuna, și contractul e legat. Nu se poate mai mult strica, decât numai cu invoirea amînduror părțile. Când însă vorba e de lucruri *nemișcătoare*, contractul trebuie legat în scris, pentru-că dreptul cuprins în contract trebuie să fie recunoscut de cartea funduară, ear' cu cartea funduară nu se poate vorbi altcum, decât numai în *scris*. La diregătorie de carte funduară apoi, sânt privite de bune numai acelea contracte, cari sânt făcute în bună conglăsuire cu legile țerii și cuprind toate cerințele unui contract. Ca să fie bun contractul, e de lipsă să cuprindă: 1. Numele persoanelor cari fac tocmeala, adecă a vînzătorului și a cumpărătorului, apoi averea cumpărată, care trebuie bine descrisă, cu numărul topografic, mărimea și numirea ei, precum și cu numărul cărții funduare în care se află. 2. Titlul de drept sub care se leagă contractul, d. e. cumpărare, schimb, cinste etc. 3. Clausula (încheierea) de intabulare, lucrul cel de frunte, care dacă lipsește din contract nesmintit contractul va fi respins din partea diregătoriei de carte funduară. Acestea sânt recerintele *interne* sau din lăuntru ale contractului, pe lângă cari mai vin apoi înșirate recerintele *externe* sau din afară, adecă următoarele: 1. Fiecare contract trebuie să conțină ziua, luna și anul, precum și locul unde s'a legat și iscalit și adecă toate acestea în mod limpede și neîndoielnic; 2. Să fie provăzut cu subscrierea părților cari îl încheie, adecă a vînzătorului și a cumpărătorului, precum și alor doi martori de gen bărbătesc (fe-

meile nu pot fi martori), oameni însă, cari au puterea minții, de a pute face mărturie înaintea judecătorilor. Astfel s. p. hăbăucii, nebunii, minoreni, nu pot figura ca martori, precum nici aceia, cari au fost pedepsiți pentru mărturie strîmbă. Dacă unul ori altul dintre cei-ce au să subscrie contractul nu știe să scrie atunci unul dintre martori are să li iscălească numele, se facă o cruce înaintea numelui și se subscrie și dînsul, cu cuvintele: *subscris prin nime N. N. „Subscrierea“* numelor trebuie să fie întregă, adică atât numele de botez, cât și polecra trebuie scrisă fără nici o scurtare. —

E de mare însemnătate, ca din contract să nu lipsească cuvintele, cu cari să descrie faptul, că trecerea averii vîndute în mînilor cumpărătorului, cu adevărat s'a întemplat. La cumpărarea unui lucru mișcător, e destul dacă vînzătorul ni-l dă în mână, ca tîrguiala să devină faptă. La lucruri nemișcătoare însă, aceasta nu se poate întempla, pentru-că o casă, ori o holdă de pămînt, nu o poate nime lua în mână ca să o predea cumpărătorului, ci lucrul acesta trebuie să fie scris apriat în contract, ca-și-cum aieva așa s'ar fi întemplat. În contract trebuie dară să figureze cuvintele: „N. N. *vinde* și N. N. *cumpără*“, ori apoi „N. N. *dă în schimb*, N. N. *primește în schimb*“ — sau „N. N. *donează*, sau *cinstește*, N. N. *primește*“ etc.

Contractul poate să-l facă ori-cine dintre oamenii cari știu carte, și dacă corîspunde cerințelor înșirate mai sus, e bun, și nu va fi respins din partea direcției de carte funduară. Contractul să poată face în ori-ce limbă folosită în țeară, trebuie însă se fie tradus (făcut) și pe limba ungurească, și astfel arătat la cartea funduară, adică în *original* și în *traducere*. Se poate însă arăta și numai originalul, ear' pentru traducere se alătură taxa legală, și direcția de carte funduară e datoare a se îngrijii singură de traducere. Taxele pentru traduceri sînt următoarele, însă numai pentru scrisori date cărții funduare: dacă actul e scris pe o singură față: 60 cr. dacă e scris pe două fețe 1 fl. pe trei fețe 1 fl., 30 cr. și tot așa, pentru fie-care față 30 cr. mai mult.

Contractele făcute în modul acesta se numesc *acte private*, pentru a se deosebi de *actele publice*, care se fac la notarii publici și la judecătorii. Între *bărbat* și *muiere*, *nire* și *nireasă* nu se pot face *acte private*, ci numai *acte publice*!

Brutus.

Fie-le rușine!

Toți Românii noștri de bine s'au ferit a merge la tîrgul de zdrențe din Pesta, pe care l-au cercetat dintre noi numai *slujbașii slabi de ânger* și *cîteva oi rătăcite*...

Dar' ce se vezi?!

Tocmai acum, cîtră sfîrșitul tîrgului de zdrențe, a fost să ne lovească și să ne rîsvrătească inima o faptă atât de rușinoasă, cum rar s'a pomenit. *Iosif Hoszu*, directorul vechiului nostru gimnasiu din Blaj, dar' una dintre cele mai netrebnice unelte ale dușmanilor noștri, a pus la cale o înghenunchiare din seamă afară rușinatoare, care a înfierat pe falnicul nostru Blaj, locul de neșterse aduceri aminte de lângă „*Cîmpul-Libertății*“, neagră pată a înjosirii, care nici-cînd nu se va pute șterge!...

El a făcut anume, ca *75 de studenți din Blaj*, *75 de fragede mlădițe* ale neamului nostru, să plece în 24 Octombrie st. n. — *adecă tocmai în marea zi, în care era să se țină conferința națională — la tîrgul de zdrențe din Pesta*, în frunte cu rătăciții dascăli *Octavian Banffi*, *Aron Deac* și *Ambrosiu Cheșan*, cari nu-s vrednici a purta frumoasa slujbă ce li-s'a încredințat întru a crește *bărbați neatîrnători*, ear' nu niște *slugi plecate* ale ori-și-cui!

Fapta aceasta urită a stîrnit adîncă rîsvrătire sufletească pretutindeni între ai noștri.

La Cluj și la Oradea umiliții colindreți «*millenari*» au fost *primiți cu hula și cu scîrbă* de academiștii și universitarii români din acele orașe.

Sigur, că aceeași primire li-o pregătesc și universitarii români din Pesta nevrednicilor dascăli și celorlalți fâuritori ai acestei înghenunchiări, *cari s'au făcut pe vecie de osînda neamului nostru*.

Hoții de păgubași.

Ceea-ce se săvîrșește în țeara noastră din partea stăpînirii, nu se mai săvîrșește în nici o țeară creștinească pe fața pămîntului.

Știm cu toții *nelegiuirile, silnicile și grozăveniile* pe cari zi de zi le pun la cale și le împlinesc cu ne mai pomenită sfruntare cei dela cîrmă, împreună cu umiliții lor slujbași.

Dar' nu numai atât! Toate aceste nelegiuiri, silnicii și grozăvenii, revoltătoare din cale afară, sînt puse la urma urmelor tot în cărcă celor subjugăți și nedreptățiți, tot în cărcă noastră. Cei-ce se îmbuibă azi în puterea și averile țerii, risipindu-le fără grije în scopurile cele mai mîrșave, nici măcar atîta îndrăzneală n'au, ca să iee asupra-și sumedenia de *fărădelegi și păcătoșenii*, cari „*împodobesc*“ domnia lor, dar' *pîngăresc* cele mai sînte simțiri omenești.

Și e foarte firesc, ca așa să fie, de oare-ce vrășmași jurați ai binelui și adevărului, ca și cei cari spre nefericirea țerii se află azi în fruntea ei, *nici-cînd nu-și pot da seamă de faptele lor*, toc-

mai pentru-că *acestea sînt cu desăvîrșire rele, neavînd vr'un temeiu nici în legile dumnezeiești, nici în legile omenești*.

Acestea-s stările, al căror greu și amar îl îndură de atîta vreme deja milioane de cetățeni ai patriei noastre...

Mii și mii de dovezi vii ne stau la îndemână, întru a arăta neîndoios, că *aceste stări*, ear' nu cele arătate de stăpînire domnitorului nostru și străinătății, sînt cele *faptice*!

Să luăm numai o *pildă* de acestea, una dintre cele mai noue și mai luminoase pilde.

Ne aducem cu toții aminte de îngrozitorul măcel dela Mehadica. *Zeci de țerani români au fost împușcați atunci și sute de familii nefericite pentru întreaga viață de bașbozucii stăpînirii, de gendarmi*.

Deși e îndeobște cunoscută *dreptatea ungurească*, totuși se aștepta cu drept cuvînt, că în fața acestei înfiorătoare fărădelegi, asemenea căreia numai *păgânii Turci* mai săvîrșesc față cu *creștinii Armeni*, stăpînirea să-și lapede odată pielea de lup, și să *pedepsească* cu cea mai necruțătoare strășnicie pe *ucigași*, căci numai așa li putem numi pe acei gendarmi fără de Dumnezeu!

Era anume dovedit, cum nu se poate mai limpede, că întreaga vină o poartă gendarmii, cari au fost atît de setoși de sîngele nefericiților Români dela Mehadica, încât au pușcat în ei numai pentru-că acestia au îndrăznit — *pecat mare în Ungaria!* — a cere dela jude necari lămuriri privitoare la măsurarea pămîntului sătesc, măsurare, care li neliniștea nespus, și nu fără cuvînt.

Dar' credeți că s'a făcut ceea-ce cerea strigător la cer glasul dreptății?!... Nici vorbă, ar fi fost o prea mare minune pentru Ungaria, și stăpînitorii de azi nu vreau — pe semne — se facă nici-cînd *minuni* — *bune!*...

Sângeroșii gendarmi, cari au pușcat *cîtiva Români* chiar și pe la spate, deci în stare de fugă, au rămas teferi ca și mai nainte; *nici un fir de păr nu li-s'a clintit*.

Nici batăr cercetare nu s'ar fi făcut, dacă n'ar fi cerut-o cu tărie membrii români ai congregației comitatului Caraș-Severin, de care se ține și comuna Mehadica.

Dar' și cercetarea aceasta făcută de vicișpan, a fost numai un fel de *pupază pe colac*.

În ședința din 15 Octombrie n. a congregației vicișpanul comitatului a spus, că s'a ocupat amînunțit (!) cu „*revolta*“ (așa-i zic ei!) dela Mehadica și a aflat, că numai poporul din Mehadica poartă vina.

Ați auzit?! numai poporul poartă vina, ear' omorătorii gendarmi sînt nevinovați ca mieii!

Așa s'a sfîrșit „cercetarea“ aceasta din cale afară revoltătoare, care tot pe cei năpăstuiți i-a scos vinovați.

Curat vorba aceea: „tot ei hoții de păgubași!...

În loc de a se face deci cuvenita dreptate, după cum s'ar fi făcut în orice țeară liberă și creștinească, s'a dovedit din nou, că în țeara noastră dreptatea n'are loc și că gendarmii nu-'s ca în alte țeri, paznici ai liniștei și vieții cetățenilor, ci niște sbiri puși se înăbușe ori-ce simțământ de libertate și neatîrnare cetățenească, ce s'ar ivi la locuitorii țerii, cari au „nefericirea“ de a nu se fi născut Unguri și „încăpăținarea“ de a nu se lăpăda de neamul lor, trecând la Unguri!

Ear' o stăpânire, care cutează a da o atât de rușinoasă și criminală poruncă gendarmilor, e — se o știe cei dela cărmă! — ajunsă în pragul — peirii! — sc. —

DIN LUME.

Întâlnire de împărați.

Săptămâna trecută a avut loc earăși o întâlnire de împărați.

Petrecînd anume Țarul Rusiei în Țeara-Nemțească la împăratul nemțesc Wilhelm II. l-a cercetat în 19 Octomvrie n. în orașul Darmstadt, unde se afla pe atunci Țarul, ear' a doua zi Țarul a întors visita împăratului, la scaldă Wiesbaden. Se crede, că visita aceasta a fost anume pusă la cale spre a arăta din nou prietenia celor două mari țeri, de oare-ce se simția mai ales între bărbații politici nemți lipsa acestui fapt, în urma strînselor legături de prietenie între Rusia și Franca, și dovedite cu privilegiul primirii ne mai pomenit de călduroase, pe care i-au făcut-o Francezii Țarului.

Turcia.

Stările din Turcia urmează a fi îngrijitoare. Averele țerii a secat, trimișii Turciei pe la diferitele țeri din Europa nu'și-au primit de 6 luni plata. Abia când au amenințat, că dacă stăpânirea turcească nu-'i plătește, își părăsesc slujbele, li-s'au trimis banii ceruți.

Liniștea, care pare a domni acum în Turcia e numai o liniște înșelătoare; focul arde sub cenușe și în curînd va izbucni — după-cum se spune — cu o furie și mai năprasnică. Nemulțumiții țerii, adecă partida Turcilor tineri, dar' mai ales Armenii se pregătesc în taină și fără preget, la luptă.

SCRISORI.

Preotul se nu dee pildă rea.

Frata-de-Câmpie, 17 Octomvrie 1896.

Onorate dle Redactor!

La noi în comună se află trei Jidani boltași și pe lângă ei un boltaș român, cu numele Grigorie Avram. Acesta a fost om sărac, dar' harnic și cu luare aminte la lucrurile lui; aceasta se vede de acolo, că el venind din mîltie și-a deschis o mică băcănie (spitețereu) și de atunci sînt aproape 10 ani și în acesti ani lucrînd el cu multă chibzuială i-a mers așa de bine, căt din bolta cea mică a făcut o boltă mare și frumoasă și și-a cumpărat o grădină cu 1000 fl. și și-a făcut casă. Numitul neguțetor s'a ostent mult pe la direcție de și-a căpătat licenție de sare și tabac, și acum are și licenție de vinars; are toate drepturile de neguțetorie ce-'i trebuie. Când s'a așezat acest neguțetor român, erau în Frata 4 Jidani boltași, dar' unul din ei până acuma a picat și s'a dus; ceialalți concurează cu el, se sbat cum pot, dar' nu-'i pot strica nimica, că oamenii trag la el.

Vězînd aceasta neguțetorul Avram, în semn de mulțumită lui D-zeu, a ridicat anul acesta la ziua Crucii o cruce frumoasă, cu Răstignirea, în fața unii Jidan și dinaintea prăvăliei lui, unde umblă mai mult popor. Apoi la sărbători mari acest neguțetor pune în disc la amîndouă bisericile bani mai mulți și eu cred, că va ajutama totdeauna bisericile și în viitor, ca și D-zeu să-l ajute.

Noi toți Românii ar trebui să ajutăm pe acest om și să cumpărăm dela el și n'am ce zice, că oamenii îi și cearcă bolta, ba și Jidanii cumpără dela el, că are marfă bună și ieftină, dar' nu se poartă tot așa de bine cu el preotul T. I., care nu prea cumpără dela el, nu pentru-că i-ar fi dușman, dar' numai că Jidanii au tot umblat după dînsul, de l-au ademenit. Am vîzut de mai multe-ori, cum acest preot trece pe lângă prăvălia românească și mergă la Jidan de cumpără rachiu și alte cele, și zice cătră oameni, că boltașul Grigorie încelue (înșeală) pe oameni și altele. Tare păcătuește părintele nostru cu vorbe de aceste și dă pildă rea la popor și eu mă mir, că pentru-ce o face aceasta, că dînsul poartă scumpa noastră foaie „Tribuna“, de unde poate vedea, cum trebuie noi Românii să ținem la olaltă și să luptăm împotriva străinilor. Eată v'am scris aceste, ca să vedeți, ce mai este și pe la noi. Bine ar fi, dacă preotul T. I. s'ar lăpăda odată de cătră Jidani.

Un abonent.

De-ale alegerilor.

Teiuș, la 25 Octomvrie 1896.

În cercul nostru al „Aiudului“ și-a pus candidatura de deputat cu program independist, protonotarul comitatului Török Bertalan.

În 24 Octomvrie au fost așteptat cu mare alaiu în comuna noastră spre a-și rosti vorbirea-program; primirea și așteptarea a fost tot numai din partea de-ai lor, — Români numai rătăciții, — între care unul cu numele Candin Cioplînta din Stremț, cassar de dare, a fost cu peană roșie-verde în pălărie — să-'i fie rușine!

În vorbirea sa a spus și făgăduit multe, ear' mai în urmă s'a exprimat ceva și despre noi Românii (dară cu numele nu ni-a numit), ci a zis cam următoarele: „că deși sînt astăzi între noi niște oameni, cari nu au și nu

voese să aibă o părere cu noi, deși aceia sînt puțini (!), totuși crede, că în scurtă vreme va veni ciasul, în care vor primi starea statului maghiar, fie ori-care partid la putere — și vor recunoaște puterea națiunii maghiare“.

Seara s'a dat un banchet, la care au fost cu „țidule“ invitați și toți Românii alegători, dară spre cinstea lor fie, că nu s'au dus, afară de 4 jurați ai comunei, apoi Gavrița Timiș lui Porfirie și Ciprian Muntean, cari au luat parte la acel banchet, precum și Cioplînta, cu peana verde-roșie îngurească. Fie-le rușine! Românii ceialalți țîn strîns la pasivitate.

N. B.

Petrecere în Borloveni.

Borloveni-vechin, 22 Oct. 1896.

On. Domnule Redactor!

În 11 și 12 Octomvrie a. c. a avut loc în comuna noastră o foarte frumoasă petrecere cu joc în folosul bisericii noastre gr.-or. române.

La petrecere au luat parte afară de poporul din comuna noastră și a vecinei noastre comune Pătaș și alți onorați domni: dl forestier al comunității din Bozovici, dl Bihoiu, teolog, dl George Disaga, adjunct pretorial în Bozovici, dl primar în Bozovici, dl Teodor Cristoi, d-nii prim-codreni: Ilie Ciolan și George Serafin și mai mulți oaspeți și străini din Gârboveți, Prilipeț, Prigor și altele.

La petrecere s'au jucat numai jocuri românești. Astfel de petrecere s'a făcut și anul trecut, dar' venitul a fost numai de 2 fl., ear' acuma s'au urcat la 11 fl. venitul, care s'au pus în lada sfintei Biserici. Petrecerea s'au făcut la indemnul episcopului Climenta Moica.

Abonentul Nr. 8990.

Călimdarul Poporului.

În săptămâna aceasta va eși de sub tipar „Călimdarul Poporului“ pe anul 1897.

Anul acesta e al doisprezecelea de când ese acest călimdar, care e cel mai bun, cel mai ieftin și cel mai răspîndit între toate călimdarele românești.

5000 de călimdare de aceste s'au tipărit anul trecut și în Ianuarie 1896 nu se mai afla nici unul.

Călimdarul pe 1897 are un cuprins căt se poate de ales și îngrijit și cu o coală întreagă mai bogat decît în anul trecut. Pe lângă aceasta mai are și două portrete (chipuri).

În el poate omul afla tot ce dorește: frumoase poezii naționale, hazlii și de alt cuprins, povestiri alese, pe cari cetîndu-le cu mult te alegi, anecdote, glume, sfaturi economice.

Afară de acestea călimdarul conține povestirea pe larg a vieții dlui Dr. Ioan Rațiu, neînfricatul președinte al partidului nostru național, și două portrete ale d-sale, unul dela 1861, altul dela 1896.

Mai conține acest călimdar și o amănunțită și frumoasă reprivire asupra faptelor mai de seamă pentru noi, petrecute în anul 1896.

Cei-ce voese deci să aibă un călimdar bun, folositor, plăcut și ieftin, se grăbească a și-'l cumpăra cît mai ințe dela librăria noastră. Prețul numai 20 cr., trimis cu posta costă cu 3 cr. mai mult.

CRONICĂ.

Sachsntag sau conferența Sașiilor. În 22 Octombrie c. au avut Sașii adunare. Aceasta ar fi fost să fie o conferință săsească, dar' la ea n'au fost chemați numai Sașii, și toți alegătorii aflători în „fundul regesc” de odinioară sau în Săsime, cum se mai zice, adică și alegători români, unguri ș. a. Așadar' comitetul săsesc, care a conchemat această adunare a părăsit baza sau temelul național săsesc, chemând la adunare și alegători cari nu sânt Sași. Numai așa a lăsat guvernul pe Sași să fie adunarea. Dar' împotriva acesteia au protestat Sașii tineri, sau cum se mai numesc Sașii „verzi”, cari sânt mari naționaliști și au părăsit adunarea, făcând răspunzători pentru cele ce vor urma — pe Sașii „bătrâni”, cari au fost mai mulți. Vorbitorii Sașilor tineri au fost profesorul *Dr. Gottschling* și *Lurtz* dela Brașov. Acesta din urmă cu deosebire a vorbit frumos și însuflețitor, arătând, că pe rea cale au apucat Sașii bătrâni, părăsind terenul național. — După eșirea Sașilor tineri s'a ținut ședința mai departe, s'au făcut unele schimbări în programul săsesc și s'a ales din nou comitetul, fiind aleși tot membrii *vechi*, în frunte cu *Dr. Carol Wolff*.

Fără podoabe și fără alaiu. În zilele acestea s'a cununat în orașul Komárom fiica comandantului militar de acolo. Tinerii însurăței și-au împlinit cu sfințenie toate datorițele creștinești, cari trebuie să se îplinească înainte de cununie. Dar' înainte de săvârșirea acesteia ei aveau să meargă mulțumită „legilor nouă” — la conducătorul de matricule. În ziua satorită pentru acest act conducătorul de matricule, îmbrăcat în „disz magyar”, aștepta cu mare alaiu pe însurăței. Care nu-i fu însă mirarea, când în locul strălucitului convoiu, visat de el apărură numai însurăței și cei doi martori, toți îmbrăcați în haine de toate zilele. Și mai uimit rămase însă nesfinția sa dl matriculant, când după săvârșirea căsătoriei civile, însurăței nu voră să subscrie protocolul. La biserică lucrurile au mers tocmai întors. Înșiși însurăței împodobiră altarul și poarta bisericii. Biserica era plină de lume; musica militară încă era de față. Cununia s'a săvârșit cu deosebită pompă și în sunetele muzicii militare. Eată ce face tăria credinței creștinești!

Ostași români decorați. Cu privilegiul vizitei sale la Viena, Țarul Rusiei a decorat pe mai mulți ofițeri și subofițeri ai regimentului II. de infanterie, cari au fost în compania de onoare care l-a primit la gara din Viena. Între cei decorați se află și următorii Români: căpitanul *Petru Șerbescu* (ordul sf. Stanislau, cl. II.), sergentul *Ioan Moșoiu* (ordul sf. Ana, cl. IV.), sergentul *Ioan Leuca* și corporalul *Ioan Balea* (medalia de argint a ordului sf. Stanislau).

Barbarie. Din *Saschis* ni-se scrie următoarele: Spre 21 l. c. noaptea la o oară după miezul nopții, 6 feciori Sași de aici, la porunca subjedelui comunal, tot Sas, s'au dus la casa lui *George Spornic*, bărbat de 38 ani, care în timpul din urmă e nefericit bolnav și cam smintit la minte, și l-au luat cu sine, bătându-l și chinându-l mai rău ca niște fiare sălbatică. După-ce l-au adus în piața *Saschisului*, au luat un ștreang, i-au legat mâinile și l-au spânzurat legat de mâni de un arbor, chinându-l până-ce după puțin timp și-a dat sufletul. Trupul seu a stat în mij-

locul pieții până a doua zi, când apoi l-au transportat la casa lui, unde eșind comisiunea a constatat faptul. Omoritorii fusă până astăzi sânt pe picior liber! Gendarmeria de aici în loc de a-și face datorița față cu tâlharii, a chemat la cancelaria comunală pe rudeniile omoriturii, punându-le întrebări, cine știe cu ce scop, vreau poate ca să zică că alții l-ar fi bătut. Dar' spunând aceștia adevărul, un gendarm a dat unei femei o palmă atât de puternică, încât a pornit-o sângerie pe nas. În 23 l. c. s'a înmormântat mortul între vaetele și pânșurile rudeniilor și cunoscuților.

Comune arse. Bogata comună *Fimbolea* (comitatul *Torontal*) a ars în zilele trecute aproape cu desăvârșire. Deși locuitorii comunei s'au grăbit a da ajutor pretutindenii unde mistuiau flăcările, ear' pompierii din *Timișoara* au venit cu trenul la fața locului, totuși focul isbucnit pe la 3 oire p. m., a durat ziua întreagă. Pagubele sânt uriașe.

— În 13 Oct. stil nou, aproape întreaga comună *Bandul-de-Câmpie* (comitatul *Turda*) a căzut jertfă flăcărilor. Focul a isbucnit cătră ameză; se crede, că a fost pus de cineva.

Dela economia de model a comitatului Sibiiu. La școala de agricultură de model a comitatului Sibiiu (în Sibiiu, *Tirgul de vite* Nr. 10.) se vor primi pe anul 1896/7 7 elevi (în linia primă feciori de economi.) Rugărilor de primire sânt a să adresa cel mult până în 10 Noemvrie a. c. la conducătorul institutului de economie *Iuliu Schuster* în Sibiiu, care va da bucuros și alte deslușiri.

Procesul unei foi ungurești. În 11 Octombrie stil nou, s'a pertractat înaintea curții cu jurați din *Budapesta* un proces al foii catolice „*Magyar Állam*”, pentru trei articoli scriși împotriva *Jidovilor*. Jurații au aflat de „ațtători” numai doi articoli. Acusatul numit *Hoske Kálmán*, care s'a dat de autor al articolilor improcesuați, a fost osândit la 2 luni temniță de stat și 20 fl. amendă.

Schimbare de țiguri. Vă aduc la cunoștință, că în urma rescriptului ministrului de comerț, nr. 23196—96 s'a schimbat ținerea țigurilor de țeară în comuna *Veneția-inferioară* (cercul *Șercaia*, comit. *Făgăraș*) în modul următor: un țig de țeară slobod se va ține în 3 Martie, altul în 25 Sept. st. n. al fiecărui an, ear' în ziua dinaintea țigului slobod, va fi țig de vite numai în câte o zi. *Veneția-inf.*, 20 Oct. 1896. *E. Coman*, not.

La mileniu. Serbările milenului sânt pe gâtat. — „Perde vara” cari să meargă prin *Iudapesta* sânt tot mai puțini. În vremea din urmă, afară de studenții din *Blej*, cari au mers seduși de 4 profesori și-au mai arătat slugărnicia următorii nebleșnici: Din *Boian* au mers „nesătulul satului” *Ioan Limbășean*, care pentru un blid de linte și-a vâdat sufletul de *Român*, dimpreună cu notariul *Ioan Moldovan*. După sosire au fost întrebați, că ce au văzut, dar' nu spun nimic tac, căci li-e rușine!

În comuna *Rișca* asemenea „s'au aflat doi urși legați de bot, cari la porunca fibreiului au fost duși spre vedere publică la comedia milenară din *Pesta*” — așa ne scrie corespondentul nostru. Unul — scrie el — e *Farkas János*, în slujbă la drumul comitatului, ear' al doilea primarul *Azarie Henț*, care odinioară era lăudat pentru purtarea lui bravă românească la alegerile dietale pe vremea lui

Borlea și *Truța*. Cu ce simțământ va fi lucrat atunci, să vede de acolo, că acum și-a schimbat cojocul. Despre isprăvile acestuia voi mai scrie poate.

Căsătoria prințului moștenitor al Italiei. În 24 Octombrie n. s'a sêrbat la *Roma* cu o strălucire adevărat crăiască căsătoria prințului moștenitor al Italiei, *Victor Emanuel*, cu principesa *Elena*, fiica principelui *Nichita* al *Munteneșului*. Mireasa a trecut dela legea răsăriteană la cea apuseană.

Princesă din India în familia crăiască engleză. Prințul englez *Francisc Iosif Teck*, înrudit deaproape cu familia crăiască engleză, va lua de soție pe principesa din *Hindu*, *Laja Krishanami*. Prințul *Teck* a servit mai multă vreme ca ofițer de husari în *India*, atunci s'a îndrăgostit în priceasa *Krishanami*, care înainte de cununie va trece la legea creștinească.

Un Român ucis de gendarmi. Foi „*Dreptatea*” din *Timișoara* i-se scrie din comuna *Sacul* (cercul *Timiș*), că cu privilegiul controlului ținute acolo în zilele trecute, mai mulți oameni s'au adunat în cârcimă și din vorbă în vorbă au început a se certă. În ceartă s'au amestecat și câțiva gendarmi, dintre cari unul a străpuns cu baioneta pe un Român, care îndată a căzut mort.

Moartea arhiepiscopului englez. Arhiepiscopul *Benson*, una dintre cele mai însemnate fețe bisericesti a murit fără de veste în zilele trecute. Arhiepiscopul fusese în *Hawaarden* să viziteze pe marele bărbat *Gladstone*. În 11 Octombrie n. se duse împreună cu *Gladstone*, cu soția acestuia și cu fiul lor, la slujba bisericască. Tocmai pe când preotul din *Hawaarden* spunea o rugăciune, bătrânul arhiepiscop căzu fără simțiri la pământ. Îl lovise guta. El fu dus la casa parochială, unde în curând muri. Moartea arhiepiscopului, cunoscut prin multele sale binefaceri, a stîrnit mare mâhnire în *Anglia*.

Recolta în România. După un raport oficios al ministrului român de agricultură, recolta din *România* a fost din cale afară bună. Întreaga recoltă a grânelor se socotește la 46,167,450 hectolitri. Cucuruzul și vinul asemenea făgăduese o foarte bună recoltă.

Mănăstire jejuită În mănăstirea *Ravanicza* din *Sêrbia* a pătruns în 20 Oct. n. o bandă de hoți, care a dus cu sine averea mănăstirii. Hoții, 6 la număr, s'au furișat cu ajutorul scărilor în curte și au cerut prin amenințări averea mănăstirii. Însăpăimântații călugări au dat totul hoților, cari aveau fețele acoperite. Poliția caută pretutindenii pe hoți, dar' nu le-a putut da însă de urmă.

Cel mai mare clopot. Cel mai mare clopot din lume se află în *Cincinnati*, un oraș în *America*; el a fost turnat acum de curând. Are o greutate de 30 mii de funți, e de 8 urme de larg și de 7 de înalt. Materialul clopotului se alcătuește din 78 de părți aramă și 22 părți cusutor.

Știri mărunte. În comuna *Gamleke* de lângă *Brema*, o fată doarme de 12 ani fără ca să se fi deșteptat, cu toate sfințele medicilor. Fata e hrănită în mod măiestrit.

— Mucurile de țigări ce se aruncă pe an în *Anglia* fac aproape 12 milioane, măcar că acolo se fumează foarte mult cu luleana.

La temniță. Earăși au fost răpiți doi bravi Români din stnula națiunii și a familiei lor și înfundați în temnița Seghedinului.

Unul e Nicolae Rus, proprietar în Poiana (lângă Turda), care și-a început pedeapsa de trei luni, în 16 Octomvrie c. El a fost odată pedepsit cu 50 fl. amendă, pentru alipire la autorul Replicii, Aurel Popoviciu, ear' acum e pedepsit pentru agitare la procesul Memorandului, cu 3 luni temniță, 100 fl. amendă și spesele de proces.

Al doilea e preotul din Henig (lângă A.-Iulia) Nicolau Muntean, care e osândit la 2 luni temniță, pentru-că a învâțat pe băieți imnul „Deșteaptă-te Române“. Le dorim curaj și bărbăție!

*

Convocare. Adunarea generală a despărțământului al 30-lea (*Sighetsoara*) al „Asociațiunii transilvane“, e convocată în comuna *Hașfalău*, pe 8 Noemvrie n., la 2 ore d. am., în școala română.

Pentru onorații noștri abonați.

Aceia dintre abonații noștri, cari se adresează cu întrebări la noi, sunt rugați a ceti în fiecare număr „*posta redacției*“ cu luare aminte, căci aici vor afla răspunsul. Numai dacă nu este aici răspunsul să-l caute în „*Economul*“.

Redacția.

Cântările rituale pe note.

Avis.

Dl profesor *Valeriu Magdu* dela Arad a pus pe note *cântările rituale* de întâia trebuință. Ele vor eși în curând, și atragem asupra lor luarea aminte a preoților, învățătorilor și a tuturor fețelor bisericesti, dând din avisul, prin care dl *Magdu* face cunoscută lucrarea sa, următoarele:

Având aproape toate cântările rituale de prima necesitate puse și arangiate pe note într'o colecțiune bogată și creștând a face un bun serviciu bisericii mele, m'am decis a le eda într'un volum litografat spre folosința bisericii și cu deosebire a preoților, învățătorilor și a credincioșilor cântăreți.

Eată aci consemnarea pieselor, cari vor constitui un volum de peste 200 pagini 8° mare:

Irmoasele sărbătorilor împărătești și ale Născătoarei de Dumnezeu. Pricesnele sărbătorilor împărătești, ale Născătoarei de Dumnezeu și cele ocazionale ale Duminecilor, Himnurile Cheruvimilor. Mărimurile la toate sărbătorile împărătești, la ale Născătoarei de Dumnezeu și ale Sfinților cu Polieleu. Troparele și condacele sărbătorilor împărătești, ale Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților lui Dumnezeu. Sfetilnele sărbătorilor împărătești și ale Născătoarei de Dumnezeu. Cele 8 glasuri cu știhoavnele, troparele și condacele învierii. Podobiile glasurilor. Răspunsurile liturgice pe mare (ceremoniile), arangiate în duet și răspunsurile pe mic în quartet arangiate pentru voci de copii și bărbați. Aighioasele la liturgia Sfântului Vasiliu și răspunsurile la liturgia cea mai înainte sfințită. Măritoarea mare (Doxologia) pe podobia gl. 8. Împărate ceresc. Axionul pe gl. 4 și 5. De Tine se bucură. Antifoanele mari liturgice. Glasul Domnului. La rful Vaviionului. Cântarea „în-treită sfântă“ la înmormântarea Domnului. Învierea Ta Christoase. Laudele mari la Paști,

(Să se scoale Dumnezeu). Cântări funebrele și alte piese bisericesti trebuincioase și folositoare, — de tot până peste 250 bucăți.

Toate aceste cântări rituale vor apăre succesive în *fascicole lunare* pe o extensiune de câte 16—20 pagini, în format 8° mare.

Ca să fiu orientat la edițiune în privința numărului exemplarelor, îmi iau voe prin aceasta a învita la prenumărațiune pe on. domni preoți, învățători și credincioșii cântăreți, precum și corurile noastre, cari doresc să se în-delețnicească în frumoasele noastre cântări rituale.

Avisul de prenumărațiune, care e obligator pentru întreaga colecțiune, să mi-se facă pe o carte postală, cu indicațiunea precisă a adresei, a exemplarelor comandate și a postei ultime.

Prețul unui fascicol pentru prenumărați la întreaga colecțiune este 35 cr., pentru neprenumărați 50 cr.

Fascicolul prim, care va cuprinde *Irmoasele*, va apăre pe la începutul lui Noemvrie st. n.

Banii de prenumărațiune sânt a se trimite numai după aparițiunea fascicolelor anunțate prin ziare.

Arad, la 11/23 Octomvrie.

Valeriu Magdu,

diacon și prof. de musică și cant.

Economic.

Avis.

(Pentru daunații prin grindină.)

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“, atrage luarea aminte a proprietarilor asupra rescriptului ministrului r. u. de agricultură cu data 29 Septemvrie c. nr. 61170, care este de cuprinsul următor:

„Desele casuri de grindină din luna Iulie și August, au făcut mari daune în produse și cu deosebire în vii și poame.

„În înțelesul articolului de lege XLIV. din 1893, §. 49 despre administrarea dărilor în casuri de daune, provenite din grindină, se fac relaxări (ștergeri) de dare, dacă proprietarul, în restimp de 8 zile, face cunoscută dauna.

„Ministrul din parteși pune mare preț pe împregiurarea, că proprietarii de vii păgubiți, să se poată folosi în măsură mare de favorul ce-l ofere legea. Din această cauză, la intervenirea ministrului de agricultură, ministrul de finanțe prin rescriptul cu data 21 Septemvrie nr. 68420, a îndrumat direcțiuni le financiare, ca în decursul anului curent să iee în mod excepțional la pertractare toate înștiințările, ce li-s'au înaintat despre daunele cauzate prin grindină, înștiințări, ce s'ar fi făcut chiar și după trecerea timpului prevăzut de 8 zile, cum și cele-ce s'ar face în viitor“.

În considerarea acestui rescript, ne luăm voe a pune în vedere celor păgubiți (în vii și poame) prin grindină, — se facă arătare fără amfnare la locurile competente despre daunele ce le-ar fi suferit, ca astfel se poată fi scutiți de dare.

Sibiul, 17 Octomvrie 1896.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“.

R Î S.

Între doi cari se întâlnesc.

— *Bună dimineața, domnule Ghiță.*

— *Mulțumesc, bade Nicolae, dar' ce-i, am auzit o veste rea, că și-a murit nevasta.*

— *Murit, e aproape anul, dar' acum am dat de un alt necaz.*

— *Ce?*

— *Numai o vacă am avut și și aceea a murit.*

— *Ei, nu-ți perde nădejdea, bade Nicolae, d-ta ai multe rudenii și prieteni, cari te vor ajuta.*

— *Dar', toți prietenii m'au îmbiat cu câte o nevastă, dar' nici unul nu m'a îmbiat cu altă vacă...*

Trimisă de *Iosif Irimia*, (Vrani).

Țiganul păcălit.

Un Țigan furase odată două găște grase și pe drum se gândia ce să mințâ de va întâlni vre-un Român. Și eată că și întâlni un Român, care îl întrebă:

— *Ce ai în desagi, mēi Țigane?*

— *Ia niște ciocane.*

— *Dar' dindărēt ce ai?*

— *Altă găscă grasă, răspunse Țiganul, care și-a pierdut cregetul, ca găina-umbuletul.*

Comunicat de *Teodor N. Stănescu*.

Felurimi.

Casă uriașă. În orașul New-York din America se zidește o casă cu 25 de caturi (contignații). Zidirea este aproape sfârșită și e făcută numai din fer și peatră. Americanii au numit-o: casă de nori, pentru marea ei înălțime. Ea are, afară de pivnițe 25 de ridicături, în cari să urcă locuitorii nu pe trepte, ci cu o mașinarie, un fel de scripēt, numit lift. Casa este a unui milionar.

POSTA REDACȚIEI.

Abonentul nr. 642. Am făcut deocamdată așa cum vezi în nrul acesta. Dacă nu se va îndrepta scrie-ne, dă-l încă-odată pe mâna noastră. Noroc!

Abonentul nr. 5456. 1. Să mergi poteraș și să faci peste voia poporului, nu te sfātuim, căci vei ajunge la sfârșit rău și nu convine cu purtarea unui învățator român. 2. „Dicționar român-maghiar“ este de Putnoky, la „Tipografia“ în Sibiul. Prețul 2 fl. 5 cr. Pentru îndrumări etc. ia legea de instrucțiune. Carte de instrucțiune nu este.

P. Fr. econom. (Abonent nr. 2978). Mai bună e: Rudinescu, Noua metodă de-a învăța limba germană. Prețul cu porto cu tot 53 cr.

Abonent nr. 2833. (T. Ș. în Ț.) Nrul 22 am dispus să și-să trimită. Despre „noul motor de Otto“ în nrul viitor.

V. S. Vascău. Mulțumite. Urmează în curând scrisoare.

Abonentul nr. 4152. Să mergi îndată la un medic (doftor) bun; nu cerca cu leacuri băbești, cari în loc să vindece, îți inveninează boala. De altcum nu e periculoasă, dacă nu o lași să prea înbetrânească.

Abonent nr. 7469. (I. G. în M.) Aici varza (curechiul) are preț, ca și la Timișoara. Cum e prețul în Cluj, vei primi răspuns de-a dreptul de-acolo, dela un prieten al nostru. — Braie naționale se află aici la firma Popescu. (Piața-mică).

G. T. M. în Urs. Trebuie să-ți iai advocat. Câțiva abonați. Răspuns în nrul viitor.

Pentru redacție și editură responsabil: *Ioan Morariu*. Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: *V. H. Dressnandt*.

LOTERIE.

Tragerea din 24 Octomvrie n.

Budapesta: 67 25 10 48 47

Tragerea din 28 Octomvrie n.

Sibiu: 82 45 3 72 41

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 21 Octomvrie: Ciosveni, Ciocmani, Marpod, Motișdorf, Șomărtin.**Mercuri, 23 Octomvrie:** Iernot, Sighișoara, Teaca.**Joi, 24 Octomvrie:** Câmpeni, Cojocna, Gherla, Pișcolț, Seliște.**Vineri, 25 Octomvrie:** Galt.**Sâmbătă, 26 Octomvrie:** Chindul-mic, Dobra, Drag, Șomcuta-mare, Teiuș.**Duminică, 27 Octomvrie:** Guruslău-someșan, Năsăud.**Călindarul săptămânii.**

Zilele	Călindarul vechiu	Călind. nou	Soarele
	Dum. a 23-a d. Ros., gl. 6, sft. 1.	rés.	ap.
Dum.	20 Muc. Artemie	1 Nov. T. S.	7 8 4 52
Luni	21 Cuv. Ilarion	2 Pom. Răpos.	7 9 4 51
Marti	22 Păr. Averchie Epis	3 Humbert	7 10 4 50
Merc.	23 Ap. Iacob fr. Dlui	4 Carol Bor.	7 11 4 49
Joi	24 Muc. Areta	5 Emeric	7 12 4 48
Vineri	25 Muc. Marcian	6 Leonhard	7 14 4 46
Sâmb.	26 (+) M. Muc. Dimitrie	7 Engelbert	7 15 4 45

„TIPOGRAFIA“

societate pe acțiuni din Sibiu

îndeplinește tot felul de lucrări tipografice și îndeosebi tipărește cărți de tot felul, înștiințări de căsătorie, înștiințări de moarte, placate, bilete de vizită, conturi și blanchete de tot soiul.

Prețurile cât se poate de ieftine.

Deasemenea „Tipografia“ primește în editură cărți școlare și peste tot cărți scrise anume pentru popor, precum sunt povești, snoave, poesii populare, istorioare, romane, descrieri de obiceiuri și datini, schițe istorice ori biografii scrise în limba poporului și alte deasemenea.

Fiind „Tipografia“, societate pe acțiuni **avere națională**, bine ar fi, ca Românii acți să se și comandeze cele de lipsă, ear' nu la străini.

Foarte exact umblă

numai veritabilele oroloage de buzunar helvețiene, în frumoase cutii de nickel, acoperite; umblă 36 ore, pe lângă cinstită garanție de 3 ani;

se află la

[1958] 11—20

IULIU ERŐS,

orologier, optic și proprietar de cel mai mare deposit de

oroloage, giuvaere, mărfuri de aur și argint.

Edificiul „Transilvaniei“. Sibiu. Strada Cisnădiei nr. 3.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: ARAD, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 90.000.

Depuneri fl. 900.000. Circulația anuală fl. 10,000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la termenul de abdicere.

Dare de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea cassei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la pesentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin poștă și se efectuează momentan după sosirea comandei.

Direcțiunea institutului.

[397] 24—25

Fabrică de casse.

Am onorul a aduce la cunoștința p. t. publicului, că am mărit atelierul meu și am arangiat o fabrică de casse.

Spre încredințare, că furnizez numai marfă bună și frumoasă, servească împregiurarea, că vând casse fabricate exclusiv numai de mine, și stă în voea fiecărui a se convinge cu privilegiul comandelor în atelier despre bunătatea materialului și conștientiositatea executării.

Încredințând p. t. publicul pe deplin, că atât la cassele noue cât și la reparaturi și deschideri voi face cele mai ieftine prețuri și voi executa în cel mai conștientios mod toate comandele, semnez în speranța unei clientele binevoitoare

[950] 32—

cu distinsă stimă

Gustav Moess,

strada Poplăcii-mare Nr. 8.

Comanelor bisericesti și politice li-se acordă și plățirea în rate.

Daruri potrivite de Crăciun.

Mașine de cusut Wertheim

cu cusătură dublă.

Fabricat germân de clasa primă, pentru folosință în casă și în industrie, furnizez din *Viena* la ori-care loc din monarhia Austro-Ungară. [2810] 1—5Mașină cu tălpi
(Hocharmige).

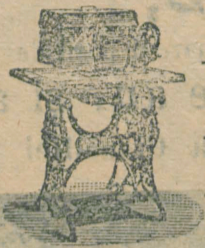
fl. 35.50

Mașine de mână
(Hocharmige).

fl. 31.50

Mașină Ringschiff

fl. 49.—

30 de zile
timp de probă.5 ani
garanță.

Ori-care mașină, care în timpul de probă nu s-a dovedit de corespunzătoare, o primesc îndărăt pe spesele mele.

Prospecte și mostre de cusut la cerere se dau gratis.

Casă de mașine de cusut

Louis Strauss

Firmă înprotocolată.

Furnisor al

„Reuniunii angajaților c. r. de stat“.

Viena, IV., calea Margarethen nr. 12.

Fabricatele mele

sunt în genere recunoscute de bune și ieftine!

Remontoir-nikel fl. 3.50; remontoir-argint ⁸⁰⁰/₁₀₀₀ fl. 6.—; remontoir-anker Spiral-Brequet 15 bucăți fl. 10.—; 16 bucăți, 1 cutioară, calpac de sticlă fl. 12.—. Orogliu deșteptător, anker, luminător, calitatea primă fl. 1.70.

Regulator de tras odată pe zi fl. 5.75. Regulator de tras odată în 10 zile fl. 8.50. Catalog ilustrat de oroloage, lanțuri de oroloage, regulatoare, obiecte de aur și argint, până la cea mai fină sortă se trimite gratis și franco.

Ce nu convine, se schimbă sau se restituie prețul. [2250] 2—5

Eug. Karecker, fabrică de oroloage,

46, Bregenz (lângă lacul Bodan).

Garanță de doi ani.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare cu preț foarte scăzut:

Părți alese

din

„Istoria Transilvaniei“

pe 200 de ani din urmă (3 volume mari)

de

George Barițiu.

Partea întreagă costă acum numai fl. 6.50 broș., leg. fl. 8.60.

Se vinde însă și câte un volum și costă

Vol. I. (775 pagine) broș. fl. 2.50, leg. fl. 3.50.

Cuprinsul: După introducerea și câteva schițe biografice cuprinde un lung șir de întâmplări dintre anii 1683 până în preajma zilelor din 1848 (răsmirița) și

un adaus cu 44 documente.

Vol. II. (800 pagine) broș. fl. 2.—, leg. fl. 3.—.

Cuprinsul: lucrurile și întâmplările mari din anii 1848 până la 1860 și

un adaus cu 36 documente.

Vol. III. (625 pagine) broș. fl. 2.—, leg. fl. 3.—.

Cuprinsul: întâmplări dintre anii 1860 până la 1883 și apoi un lung șir de lupte politice și naționale românești purtate cu mari jertfe și cu mult curaj și

un adaus de 96 documente.

„entru Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressandt.

„LUGOSANA“

instituit de credit și de economii, ca societate pe acțiuni în Lugos.

Primește depuneri spre fructificare

sub următoarele condițiuni:

- a) Depuneri cu anunț de 30 zile cu 5%;
- b) „ „ „ „ 60 „ „ 5¹/₂%;
- c) „ „ „ „ făcute de biserici, școli, corporațiuni culturale, ori cu scop de binefacere cu 6%.

Darea de venit după interese o solveste institutul separat.

După starea casei depuneri până la 500 fl. v. a. se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și ridica și prin postă.

[1947] 30—

Direcțiunea.

Unt de post!

Unt de post!

Un rezultat important al invențiilor este:

Untul de nucă de cocos,

o unsoare vegetabilă de cea mai fină calitate.

O dulce mâncare de post!

Se poate întrebuința la pregătirea mâncărilor atât la cele de dulce, la cărnuri, fripturi, lăptării, cât și la cele de post. [2287] 3—20

Mai gustos și mai bun decât oleiul de oliv.

O singură încercare va convinge pe ori-și-cine despre bunătatea acestui excelent articol de traiu.

Atestate dela capacități eminente, ca și

Dr. Benedict din **Viena** dovedesc.**Fabricant: Iuliu Granichstädten,****Viena, XVI., Seeböckgasse 24.**

Representant general pentru Ungaria:

Maurițiu Deutsch, Budapesta, VII., str. Rottenbiller 3.

La ori-ce întrebări se răspunde grabnic.

În Sibiu se poate procura exclusiv numai dela

„Prăvălia industrișilor români“, strada Cisnădiei nr. 27.

Unt de cocos.